

Dkt. Mark Jennings, Marko, Hotuba ya 24, Marko 15:32-16:8, Kusulubiwa, Kaburi Tupu, na Mwisho

© 2024 Mark Jennings na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Mark Jennings katika mafundisho yake kuhusu Injili ya Marko. Hii ni kipindi cha 24, Marko 15:32-16:8, Kusulubiwa, Kaburi Tupu, na Mwisho.

Karibu tena.

Tutaendelea kufanyia kazi sehemu iliyobaki ya Marko sura ya 15 hapa, na kisha tutaingia katika sura ya Marko sura ya 16. Na hilo litahitimisha mazungumzo yetu kuhusu maandishi ya Marko haswa, na baada ya hapo tutakuwa na mengi zaidi ya kusema kuhusu theolojia ya Marko kwa ujumla, na kuzingatia kitabu kizima. Lakini ili tujikumbushe mahali tulipo, Yesu sasa amepitia kikao cha Pilato.

Pilato ametangaza Yesu asulubiwe. Askari wamemdhihaki. Wamempiga.

Wamemtia miiba, wakamtemea mate. Walimpeleka mahali ambapo angesulubiwa. Tumemsaidia Simon Serene kubeba boriti ya msalaba.

Tumegawanya kura. Na kisha tunafika hapa, ambapo tumegundua hapa mwishoni mwa 16 hadi 32, kwamba ilikuwa saa tatu, mstari wa 25 walipomsulubisha. Na maandishi ya shtaka dhidi yake yalisomeka, Mfalme wa Wayahudi.

Sasa, tunapowaangalia Mathayo, Marko, Luka, na Yohana, kuna tofauti kidogo katika kitu halisi kilichoandikwa juu yake, lakini wote wanakubaliana kuhusu Mfalme wa Wayahudi. Na kwa hivyo, kiwango ni kwamba sababu yoyote ile mtu alisulubiwa, au sababu kuu, Roma ingeweka shtaka hilo juu ya kichwa kama ujumbe. Kumbuka, kusulubiwa kulikuwa ujumbe.

Na hapa anasema ujumbe ni Mfalme wa Wayahudi, ambayo, kama tunavyojua kutoka kwa maelezo mapana ya injili, viongozi wa kidini walitaka iwe kitu ambacho alisema yeye ndiye Mfalme wa Wayahudi, badala ya Mfalme wa Wayahudi. Lakini Pilato anasisitiza kwamba hili ndilo shtaka. Pia kuna kauli ya kisiasa inayotolewa hapo, kwamba mtu huyu ambaye sasa amepigwa kabisa na amechapwa mijeledi na ametemewa mate na anasulubiwa, huyu ndiye Mfalme wa Wayahudi.

Na Pilato anatoa kauli, nadhani, katika hilo pia. Mstari wa 27, na pamoja nao, waliwasulubisha wanyang'anyi wawili, mmoja upande wake wa kuume na mmoja upande wake wa kushoto. Wanyang'anyi hapa wana uwezekano mkubwa; neno wizi

hapa labda haliko katika maana ya mwizi, lakini zaidi katika ujambazi, aina fulani ya mpangilio, labda hata mapinduzi; namaanisha, hilo lingekuwa wazo.

Lugha hiyo inavutia. Tumezungumzia hili. Kumbuka, hivi ndivyo Yohana na Yakobo walivyokuwa wakitaka.

Walitaka kuwa upande wa kulia na kushoto wa Yesu atakapoingia katika ufalme wake. Nadhani Marko anatumkumbusha kidogo kuhusu hilo katika taswira yake ya wanyang'anyi. Walisulubiwa, mmoja upande wa kulia wa Yesu na mwingine upande wa kushoto.

Kuna ukumbusho mdogo kwamba hivi ndivyo Yesu alivyokuja kufanya, na huu ndio ujio wa ufalme wake hapa. Kwa hivyo, tuna picha hii. Angalia jinsi alivyo peke yake kabisa.

Na kisha wale wanaopita, tutapata mlolongo huu wa dhihaka kutoka kwa makundi tofauti yanayopita. Na wale wanaopita walimdhahiki, wakitikisa vichwa vyao na kusema, aha, wewe uliyeharibu hekalu na kulijenga tena kwa siku tatu, jiokoe na ushuke msalabani. Unaangalia kauli hizi.

Inajulikana kwamba Yesu alikuwa ametoa kauli hii kuhusu kuharibu hekalu na kulijenga upya kwa siku tatu. Inawezekana kwamba kauli hii ilikuwa moja ambayo, kama tunavyojua kutoka katika Marko, ilikuwa sehemu ya kesi yake, sehemu ya shutuma yake kwamba alikuwa na uwezo wa kuharibu hekalu na kulijenga upya. Na kwa hivyo, watu wanatumia hilo kama sehemu ya dhihaka.

Lakini zaidi ya hayo, tukumbuke kwamba Marko anataka tujue kwamba watu wanatumia msemu huo. Labda sio kitu pekee walichomdhahiki, lakini Marko anataka tukumbuke hilo. Na nadhani tunahitaji kukumbuka hapa kile ambacho Yesu, Marko, amekuwa akituambia kuhusu kile ambacho Yesu amekuwa akifanya hadi sasa.

Tulikuwa na laana ya hekalu, laana ya mtini ambayo iliunganishwa na laana ya shughuli za hekalu, na kuikomesha. Tuna marejeleo ya siku tatu, ambayo Yohana anayazungumzia pia, lakini tunazungumzia ufufuo. Nadhani Marko anataka tugundue kwamba watu hawa wanamdhahiki Yesu kwa kusema atakomesha hekalu na kujenga upya jipya katika siku tatu, lakini hilo ndilo hasa linalotokea wakati huu.

Kuna mwisho wa hekalu, utaratibu wa hekalu, kusudi la hekalu, kile kilichofanya, na kile kilichotumikia. Na jipya linajengwa upya. Kwamba kuna Yesu huyu kama hekalu ambalo sasa linajengwa upya.

Na kile ambacho kilikuwa kikisemwa kuhusu hekalu sasa kinasemwa kuhusu Yesu. Na hata kejeli ya kwamba aliwaokoa wengine, lakini hawezi kujiokoa mwenyewe, kwa wale wanaosoma na kuelewa kile ambacho Yesu amekuwa akisema wanatambua

kwamba kwa kweli anawaokoa wengine wakati huo na anachagua kutojiokoa mwenyewe. Na kwa hivyo, Marko, nadhani, anachagua kwa makusudi vifungu hivi vya maneno ili kukumbuka kwa sababu ya nguvu wanayowasilisha na kejeli hii kubwa ambayo tumeiona katika Marko yote ya jinsi watu wanavyosema zaidi ya kile wanachotambua.

Vivyo hivyo, makuhani wakuu na waandishi walimdhiki. Kwa hivyo, umati wa watu ulikuwa ukimdhiki na kuhani mkuu ulikuwa ukimdhiki. Kisha, kauli ya mwisho ni, Kristo, Mfalme wa Israeli, na ashuke sasa msalabani ili tuweze kuona na kuamini, jambo ambalo ni la kusikitisha kwa njia nyingi.

Mojawapo ni kushindwa, kwa wote wanaohusika katika wakati huu, kutambua kwamba wanamwona Kristo, Mfalme wa Israeli, na kiini cha imani ni nini. Lakini pia, ni kwa sababu wameona mambo mengi ambayo Yesu alikuwa amefanya na kukataa kuamini. Wazo kwamba kwa namna fulani, ikiwa atatoka msalabani, sasa wameamini lingetosha kwa imani yao linazungumzia ukweli kwamba hilo si kweli.

Wameona mengi sana kiasi kwamba wangepaswa kuwaelekeza kwa Kristo na hawakuamini na hata wameshindwa kuona kwamba hii ndiyo sababu hasa na kwa sababu gani Masihi alikuja. Na kisha tunamalizia mstari wa 32, wale waliosulubiwa pamoja naye pia walimtukana.

Marko hatupi simulizi ya mazungumzo kati ya Yesu na mmoja wa wezi msalabani. Kwa Marko, picha hiyo ni ya upweke na kukataliwa kabisa kwamba wale waliosulubiwa pamoja naye pia walikuwa wakimdhiki Yesu.

Na hivyo tukio la hata wale wanaokufa kwa kusulubiwa kwa namna fulani wakichukua nafasi ya kumdhaliisha Yesu linazungumzia tu upweke na unyenyekevu wa wakati huo. Kisha tunafika kwenye mistari ya 33 hadi 47. Na saa sita ilipofika, tulizungumzia kuhusu saa sita mchana.

Ilipofika saa sita, giza likafunika nchi yote hadi saa tisa. Kwa hivyo, kumbuka hii ni katikati ya mchana ambapo giza limeingia. Nilishazungumzia hapo awali tulipokuwa tukijadili jinsi Yesu alivyokuwa akiomba kikombe kisije, kwamba angeweza kuruhusu kikombe hicho kipite kutoka kwangu, kwamba asingehitaji kukinywa.

Kikombe kilikuwa kimejaa hukumu na lugha inayohusiana na Mungu kumimina hukumu yake katika Agano la Kale. Na nadhani hapa, kwa giza hili la aduhuri, tuna ukweli kama huo unaonyeshwa sasa kwamba tuna matokeo ya kimwili ya uumbaji kama ilivyotumika kwa siku ya Bwana ambayo sasa inajitokeza kwa njia maalum sana. Siku ya Bwana katika Isaya 13 na katika Yoeli 2, Yoeli 3, Amosi 5, na Amosi 8 inazungumzia kuwa ya giza.

Kwa mfano, Amosi 8 na 9, soma, na Marko pia anatuambia ni saa sita mchana, na sasa kuna giza. Pia, kutokana na mpangilio wa Pasaka wa haya yote, inakukumbusha pigo la giza na giza lililofunika kwa siku tatu. Kwa hivyo kipengele hicho cha hukumu, siku ya Bwana na pigo kutoka Kutoka kwa Giza, ni ukweli wa hukumu.

Na nadhani hicho ndicho tunachopaswa kuona hapa, kwamba sasa tunafikia wakati huo, kwamba kuna jambo linalotokea sasa, hasa wakati huu ambapo ni kumwagwa kwa ghadhabu ya Mungu. Kwamba saa hizi tatu, ukitaka, kuanzia saa sita hadi saa tisa, ni wakati wa siku ya Bwana. Kuna dirisha la saa tatu hapa wakati wa siku ya Bwana kumiminwa juu ya Yesu.

Na kisha saa tisa, Yesu alilia kwa sauti kuu, ikimaanisha, Mungu wangu, Mungu wangu, mbona umeniacha? Inashangaza kwamba tumezungumza mengi kuhusu jinsi Injili ya Marko ilivyoandikwa kwa Kigiriki, lakini Yesu alizungumza Kiaramu. Na tunapata Kiaramu kidogo sana katika Injili ya Marko. Tunapata sehemu chache ambapo tunapata Kiaramu, lakini zaidi tunapata tafsiri ya Kiingereza ya tafsiri ya Kigiriki ya kile ambacho kingekuwa maneno ya Kiaramu.

Lakini tunapata Kiaramu hapa. Kumekuwa na uvumi kuhusu kwa nini tunapata Kiaramu cha Eloi Eloi , L'ma Sabakthani . Nadhani Mark anatuambia kwa nini.

Nadhani anatupa sababu. Kama tusingekuwa na Kiaramu hapo, tungeweza kuchanganyikiwa kama wasomaji, wasomaji wa Kirumi, wasomaji wa Kigiriki, na, bila shaka, sisi pia, kuhusu kwa nini umati unafikiri Yesu anaweza kuwa anamwita Eliya. Hatungeelewa kufanana kwa kifonetiki.

Ukiwa na Yesu akilia kwa maneno yake ya Kiaramu, ni rahisi zaidi kudhani kwamba Eloi Eloi , akiwa amekunjamana mdomo, amepigwa, na amechoka, angeweza kuonyesha kufanana kwa sauti, jambo ambalo linaonekana kama kilio kwa Eliya. Kwa hivyo, kwa nini wale walio karibu naye wanasema anamlilia Eliya? Na nadhani, unajua, nadhani labda Marko anatupa Kiaramu, si kwa sababu tu ya uzito wa wakati huo, ingawa hakika nadhani hiyo ni sehemu yake, bali ni kumsaidia msomaji.

Hii ni kumsaidia msomaji kuelewa ni kwa nini umati unafikiri Yesu anaweza kuwa anamwita Eliya. Na, bila shaka, kwamba angemwita Eliya pia ingefaa mazingira hayo kwa sababu kulikuwa na uelewa huu kieskatolojia kwamba Eliya anaweza kuja; tumeona mtu wa Eliya tayari hapa. Sidhani kama tunapaswa kuelewa wakati huu kama wakati wa kutarajia kwa upande wa umati uliomzunguka, sawa, subiri kidogo, labda tumeelewa haya yote vibaya, hebu tumpe Yesu muda zaidi kidogo na tuone kama kitu kitatokea.

Nadhani maana hiyo labda bado ni dhihaka. Nadhani bado wako; wanafurahia kile kinachoonekana kama kilio cha msaada na kukata tamaa. Bila shaka, moja ya mambo tunayojua ni kwamba huu si wito wa nasibu kutoka kwa Yesu, lakini kwa kweli

unatoka katika Zaburi ya 22 mstari wa 1 na ni mstari wa kwanza wa Zaburi ya 22 mstari wa 1. Imekuwa ya kuvutia, nitaangalia sehemu chache hapa, jinsi Zaburi ya 22 ilivyo sawa na kile ambacho Marko amekuwa akituambia kuhusu kusulubiwa kwa Kristo.

Inafanana sana kiasi kwamba baadhi wamehoji kama Yesu aliwahi kutoa kilio hiki, kiasi kwamba hili limesemwa midomoni mwa Yesu na kanisa la baadaye kwa sababu waliona kilichomtokea Yesu na waliangalia Zaburi 22 na wakasema, haya ni sawa kabisa, hebu tumfanye Yesu apaze sauti hii. Wengine wamechukua msimamo kinyume na kusema, labda Yesu alipaza sauti hii, na kisha Marko akaona, alijua angepaza sauti hii, na hivyo akatengeneza matukio haya yote karibu na Zaburi 22. Nadhani kuna njia au njia tofauti kupitia hili kwa sekunde moja, lakini nadhani tunahitaji kutambua jinsi Zaburi 22 ilivyo sawa na kukumbuka kuwa si jambo la kawaida katika kipindi hiki kunukuu mstari kutoka kifungu na kutafakari kifungu kipana zaidi, hata kama hakijatajwa moja kwa moja.

Sasa, katika haya yote, kwa sababu tutaona mambo kadhaa katika Zaburi 22, sitaki tupoteze mtazamo wa ukweli kwamba Yesu yuko katika maumivu makali, Yesu analia, Yesu aliomba huko Gethsemane kwamba hili lisingetokea kama kungekuwa hivyo. Kwa hivyo, ingawa nadhani kuna mambo mengine yanayotokea katika Zaburi 22, sitaki kuiga au kupunguza kilio ambacho Yesu anapitia. Lakini Zaburi 22, nataka kuangalia Zaburi 22 hapa, na kuna mambo tofauti ambayo nadhani yatakuvutia.

Kwanza, bila shaka, ni mstari wa kwanza, Mungu wangu, Mungu wangu, kwa nini umeniacha? Kwa nini uko mbali sana kuniokoa na maneno ya kuugua kwangu? Ee Mungu wangu, nalia mchana, lakini hujibu na usiku, lakini sipati raha. Lakini wewe ni mtakatifu na sifa za Israeli zilitupwa ndani yako. Baba zetu walikutumaini, walikutumaini na wewe ukawaokoa.

Walikulilia, wakaokolewa. Walikutumainia, wala hawakuaibika. Lakini mimi ni mdudu, wala si mtu; nimedharauliwa na wanadamu na kudharauliwa na watu.

Wote wanaoniona hunidhihaki. Wananiambia , wakitikisa vichwa vyao. Tena, tumeona haya yote katika Marko.

Anamtegemea Bwana, na amwokoe. Na amwokoe kwa maana anapendezwa naye. Hii ni sehemu ya dhihaka hii.

Lakini wewe ndiwe uliyenitoa tumboni. Ulinifanya nikutegemee nikiwa kifuani mwa mama yangu. Nilikutegemea tangu kuzaliwa kwangu, na tangu tumboni mwa mama yangu umenifanya kuwa Mungu wangu.

Usiwe mbali nami, maana taabu iko karibu. Hakuna wa kunisaidia." Tena, Marko anaeleza hili pia. Fahali wengi wananizunguka, na fahali wenye nguvu wa Bashani wananizunguka.

Wananifungulia vinywa vyao kama simba wangurumao na kunguruma.
Nimemwagika kama maji, mifupa yangu yote imeteguka.

Moyo wangu ni kama nta, unayeyuka ndani ya kifua changu. Nguvu zangu zimekauka kama kigae. Ulimi wangu unashikamana na taya zangu, unaniweka katika mavumbi ya mauti.

Kwa maana mbwa wananzunguka, kundi la watenda mabaya wamenizunguka.
Wamenitoboa mikono na miguu. Ninaweza kuhesabu mifupa yangu yote.
Wananitazama na kunicheka.

Waligawanya mavazi yangu kati yao. Walipiga kura kwa ajili ya mavazi yangu. Lakini wewe, Ee Bwana, usiwe mbali.

Ee msaada wangu, njoo haraka unisaidie. Uniokoe nafsi yangu na upanga, na uhai wangu wa thamani na nguvu za mbwa. Uniokoe na kinywa cha simba.

Umeniokoa na pembe za ng'ombe mwitu. Kisha, katika mstari wa 22, nitawatangazia ndugu zangu jina lako katikati ya kusanyiko; nitakusifu. Lakini ninyi mnaomcha Bwana, msifuni.

Enyi wazao wote wa Yakobo, mtukuzeni na kumcha, enyi wazao wote wa Israeli, kwa maana hakudharau wala kuchukia mateso ya mtu aliyeteswa.

Wala hakumficha uso wake, bali amesikia alipomlilia. Kwako kunatoka sifa zangu katika kusanyiko kubwa. Nitatimiza nadhiri zangu mbele ya wale wanaomcha.

Wanyonge watakula na kushiba, Wale wanaomtafuta watamsifu Bwana. Mioyo yenu iishi milele.

Miisho yote ya dunia itakumbuka na kumgeukia Bwana, na jamaa zote za mataifa zitakusujudia. Kwa maana ufalme ni wa Bwana.

Naye anatawala taifa. Wote waliofanikiwa duniani hula na kuabudu. Wote washukao mavumbini watainama mbele zake.

Hata yule ambaye hawezi kujilinda, wazao watamtumikia. Kizazi kijacho kitaambiwa habari za Bwana.

Watakuja kutangaza haki yake kwa watu ambao hawajazaliwa kwamba amefanya. Kuna mengi sana hapo ambayo ni wazi kuhusu kile kinachotokea msalabani—kura.

Kejeli. Mazingira . Upweke.

Uchungu. Kukataliwa. Lakini angalia pia, katika zaburi hiyo; kuna mkondo unaotembea kama zaburi nyingi za maombolezo zinavyofanya, kuanzia kilio cha uchungu hadi tangazo kuhusu wema na haki ya Mungu na kisha utukufu wa Mungu mwishoni.

Na katika Zaburi 22, utukufu wa Mungu mwishoni ni ule unaozungumzia jinsi tutakavyowaendea watu ambao hawajazaliwa bado; kwa vizazi, tutatangaza kwamba Mungu amesikia kilio na amewafariji wanaoteseka. Kwa kweli, lugha nyingi ya Zaburi 22 inafanana sana na lugha ya mtumishi inayoteseka ya Isaya. Kuna mwingiliano mwingi hapo.

Na kuna hatua hii mwishoni mwa Zaburi ya 22 inayozungumzia yale ambayo Bwana amefanya na jinsi tutakavyotoka. Na ni kutokana na kusimama upande huu wa msalaba. Nadhani unaona katika Zaburi ya 22, kuenea kwa utume wa injili.

Kwamba Bwana amefanya hivyo. Kwamba Bwana amekamilisha mpango wake mkuu. Na kwa hivyo ninapoangalia hili, nadhani, unajua, kuna swali hili: Je, kanisa la kwanza lilimweleza Yesu maneno haya kwa sababu yalilingana kikamilifu? Kweli, je, hakuna chaguo ambalo yote mawili yanalingana kikamilifu? Je, Marko ameelewa kinachoendelea na kuendana kikamilifu lakini bado anaruhusu kuwa cha kihistoria? Na nadhani kuna ikiwa tunafikiri Yesu alijua angesulubiwa.

Swali linaingia katika utabiri wa mateso. Je, tunafikiri ni wa kihistoria? Ikiwa tunafikiri ni wa kihistoria kwamba Yesu alijua angekufa, ikiwa tunafikiri hata katika mchakato huo kuhusu matukio haya, hata kama alikamatwa baadaye, kama si kabla, kwamba Yesu alijua angesulubiwa, basi je, si jambo la busara kwamba Yesu alifikiria kuhusu angesema nini? Alizingatia maneno yake yangekuwaje ikiwa angekuja kwenye misheni hii kuwa mtumishi anayeteseka. Kwamba alipokuwa msalabani, hakutoa kilio cha ghafla tu, bali alikuwa na chaguo la makusudi.

Na tunajua kuna chaguo la makusudi hapo. Aliweza kukataa kile alichopewa. Kwa hivyo tukifikiri kuna uamuzi wa makusudi uliopangwa awali, uliopangwa mapema, na wa makusudi na Yesu, basi atakapokuwa amehisi kumiminwa kabisa kwa ghadhabu ya Mungu kwa saa tatu ambazo ulimwengu umekuwa gizani, na anajua kwamba amefikia wakati huu kamili wa kuachwa, basi kuchagua Zaburi 22, moja ambayo ina kilio kamili cha mateso, lakini inaishia na tangazo kubwa la injili, inaonekana inaendana sana na Yesu na mamlaka yake na uamuzi wake.

Kwa hivyo, analia hivi. Baadhi wanafikiri wanamwita Eliya. Na kisha inasema katika 37, Na Yesu akapaza sauti kubwa na akakata roho.

Na kisha mambo mawili yaliambiwa. Kwa hivyo, kuna wakati huu baada ya kilio kikuu, na kisha imekwisha. Na mambo mawili yakatokea.

Katika mstari mmoja wa 38, pazia la hekalu likapasuka vipande viwili, kutoka juu hadi chini. Mstari wa 39, Na yule akida, aliyesimama mbele yake, alipoona ya kuwa hivi alikata roho, akasema, Hakika mtu huyu alikuwa Mwana wa Mungu. Nadhani tunapaswa kuelewa matukio hayo yote matatu pamoja.

Kupumua kwake kwa mwisho, kuraruliwa kwa pazia, na kukiri kwa akida. Sasa, baada ya kuraruliwa kwa pazia la hekalu, kuna swali la ni pazia gani. Je, lilikuwa pazia lililotenganisha Patakatifu pa Patakatifu na sehemu nyingine ya jengo la hekalu, mahali patakatifu zaidi na sehemu nyingine? Au je, lilikuwa hekalu lililotenganisha ua wa ndani na ua wa nje? Zote mbili zingekuwa na maana ya mfano.

Kama ni ya kwanza, kama ni Patakatifu pa Patakatifu, basi hiyo inaweza kumaanisha mfumo wa dhabihu unaofutwa sasa, au ufikiaji wa Mungu sasa, au mahali pa Mungu si tena, mahali pa pekee pa Mungu si tena pamewekewa mipaka ndani ya Patakatifu pa Patakatifu, bali sasa pametoka. Lakini kama ni ya nje, basi hiyo inaweza kumaanisha kazi ya hekalu lenyewe, aina ya ukuta unaoashiria mwisho wa hekalu, ambao bila shaka ungefaa, na laana. Na labda ni makosa kufanya tofauti kama hiyo, hata hivyo.

Nadhani kupasuka kwa hekalu, ingawa, kwa pazia la hekalu, ni ishara ya kauli kwamba hekalu lingeharibiwa na katika siku tatu, kungekuwa na jipya. Kupasuka kwa pazia ni njia ya mfano ya kusema hekalu na kazi yake ilikuwa nini, katika upatanisho na dhabihu, lakini pia katika aina ya eneo la kipekee la Mungu, ambalo limeisha na sasa limekwisha. Na kisha tuna maungamo ya akida.

Bila shaka, hadi wakati huu, tunapokuwa tukifanya kazi na kuchunguza ungamo, kumekuwa na mvutano na alama ya wakati ni sawa kwa mtu kusema Yesu ni nani. Kila wakati, ilionekana kama waliambiwa wakae kimya, au waambiwe, au wakaripiwe, au wanyamazishwe kwa njia fulani, na inajenga mvutano huu. Na sasa unamfikia huyu akida. Na yule akida, aliyesimama mbele yake na kuona jinsi alivyokufa, akasema, kweli mtu huyu alikuwa Mwana wa Mungu.

Na hapa katika hadithi ya Marko, hakuna kusahihisha, hakuna kunyamazisha, hakuna kukemea. Kwa mtazamo wa fasihi, ni kana kwamba sasa ni sawa. Sasa unaelewa maana ya kusema Yesu ni Mwana wa Mungu.

Sasa, kuhusu swali la kile ambacho akida mwenyewe alijua na kuamini, hilo ni tatizo zaidi kidogo. Hakuna dalili ya uelewa sahihi kutoka kwa mtazamo wa akida. Sisi kama msomaji wa Marko tunajua kwamba sasa amesema kwa usahihi.

Wakati apotheosis ilitokea kwa watawala wa Kirumi, kwa kawaida ilitokea wakati mtu alitangazwa kuwa Mwana wa Mungu, ilitokea wakati wa kifo chake. Na kwa hivyo, kuna kufanana kwa kuvutia. Nadhani Marko yuko wazi kusema kwamba ni mazingira ya kifo cha Yesu yalikuwa ya ajabu sana, haswa ukiiunganisha na giza lililotokea mchana wote, kwamba ofisa, ambaye alikuwa akishuhudia jambo hili lote na kisha akaona jinsi alivyokufa, kwamba lazima iwe ilikuwa wakati kama huo, haikuwa tu kumalizika kwa kawaida, kwamba ilikuwa na umuhimu mkubwa kwamba ofisa alionekana kuwa jibu pekee sahihi ni kutangaza uhusiano na uungu.

Inashangaza kwamba mkuu wa jeshi, kwa Marko, kwamba imekuwa ungamo la kwanza lisilochanganywa na maji linalotokea kutoka kwa askari wa Kirumi. Na hata kufikiria jinsi hili linavyofanana na ubatizo, ambapo una pazia lililoraruka, na tukazungumzia hili, ambalo Marko anatumia wakati wa ubatizo wa Yesu. Hasemi kwamba mbingu zilifunguka.

Anatumia neno linalosema mbingu zilipasuka, ambalo ni sawa na pazia. Una sauti inayokiri kwamba ni Mungu anayesema, huyu ni Mwanangu wakati wa ubatizo na kunukuu zaburi. Una marejeleo ya zaburi yaliyotolewa na Yesu, na kisha una ungamo la uungu wa Yesu, lakini sasa kutoka kwa mtu, kutoka kwa akida wa Kirumi.

Na kuna njia nyingi ambapo una, nadhani, kile ambacho ubatizo uliashiria, ambacho kilikuwa mwanzo wa huduma ya Yesu, ambacho vyote vina motifu ya Kutoka inayokizunguka, na Yesu amesimama ambapo, katika ubatizo wa Yohana, ni wenye dhambi pekee wanaopaswa kuwa, na yote hayo yanahusika. Sasa una wakati wa kusulubiwa, tena wakati wa Pasaka, na motifu ya Kutoka inayokuja kutoka Karamu ya Mwisho, uhuru kutoka utumwani na utumwani, na mwisho wa huduma. Ulikuwa na mwanzo wa huduma na sasa mwisho wa huduma.

Na Marko anasimulia kwa njia ambayo inaeleweka kwamba wanatafsiriana, kwamba hii ilikuwa nia ya Mungu kwa kile ambacho Yesu angefanya tangu mwanzo. Na hiyo ilikuwa na maana ya utume wa Mataifa. Hiyo ilikuwa na maana pia tangazo hili kuu la Masihi sasa lingetoka kinywani mwa askari wa Kirumi.

Katika mstari wa 40, pia kuna wanawake wanaotazama kwa mbali. Hii ni mara ya kwanza tunaambiwa kuhusu wanawake hawa. Wanawake waliokuwa wakitazama kwa mbali walikuwa Maria Magdalene, Maria mama yake Yakobo mdogo, Yusufu, na Anselm.

Alipokuwa Galilaya, wanawake hawa walimfuata na kumhudumia. Kulikuwa na wanawake wengine wengi waliopanda pamoja naye hadi Yerusalemu. Ilipofika jioni,

kwa kuwa ilikuwa siku ya Maandalio, yaani, siku iliyotangulia Sabato, na bila shaka, kama tunavyojua kutoka Agano la Kale, kutoka Kumbukumbu la Torati 21, kwa mfano, miili ya wahanga waliouawa ilihitaji kuzikwa kabla ya usiku, lakini hasa kabla ya usiku wa Sabato ambapo hakuna kazi ingeweza kufanywa.

Kwa hivyo, kuna wasiwasi fulani hapa kuhusu jinsi hili linavyofanyika. Yusufu wa Arimathaya, mjumbe anayeheshimika wa baraza, huyo angekuwa baraza la Sanhedrini. Haijulikani wazi kwamba Yusufu wa Arimathaya alikuwepo kwenye kikao hicho.

Kulikuwa na akidi ya Sanhedrini. Haimaanishi kwamba kila mtu alikuwepo. Ambaye pia alikuwa akiutarajia ufalme wa Mungu, alijipa ujasiri na kwenda kwa Pilato na kuomba mwili wa Yesu.

Nadhani tuna onyesho zuri hapa pia, la Yesu; ingawa alikuwa peke yake wakati wa kusulubiwa, hakuwa mbali na watu ambao bado walimjali. Angalia si wanafunzi. Wanafunzi wametawanyika kama Yesu alivyosema wangetawanyika.

Kwa hivyo, Yusufu anamwendea Pilato na kuomba mwili. Pilato, mstari wa 44, alishangaa kusikia kwamba angekuwa tayari amekufa na kimsingi aliomba cheti cha kifo. Alimwomba akida athibitishe hilo.

Na mara tu alipogundua kutoka kwa akida kwamba alikuwa amekufa, alimpa Yusufu maiti. Hili ni tendo la kuvutia, nadhani, kwa sababu, kumbuka, kwa kawaida, Warumi wangewaacha watu msalabani, hata baada ya wao kufa, kama ujumbe. Na kwa hivyo labda hapa tuna dokezo kwamba Pilato anaelewa kwamba kuna kitu kibaya kuhusu kusulubiwa kwa Yesu.

Na hivyo anaruhusu maiti iende kwa Yusufu. Yusufu akaleta sanda ya kitani, akamshusha, akamfunga sanda ya kitani, akamlaza katika kaburi lililokuwa limechongwa kwenye mwamba. Akavingirisha jiwe mlangoni pa kaburi.

Maria Magdalene na Maria, mama yake Yusufu, waliona mahali alipolazwa. Sasa, taarifa muhimu zimetolewa. Moja ni kwamba alikuwa amekufa waziwazi.

Dhidi ya hoja zozote zinazodaiwa kuwa za kutatanisha wakati wa mapambazuko ya mwanga kwamba labda Yesu hakuwa amekufa, kwamba kwa namna fulani alikuwa hana fahamu, Pilato anahakikisha kwamba Yesu amekufa na anamwambia ofisa athibitishe hilo. Pili, tunajua kwamba amezikwa. Hilo linakuwa moja ya mambo muhimu ya imani ya Kikristo, kwamba Yesu alisulubiwa, akafa, na kuzikwa.

Tunapata maelezo zaidi. Na kwamba wanawake hao wawili waliona mahali ambapo Yesu alilazwa. Mojawapo ya mambo ambayo yalikuwa maelezo maarufu kuhusu ufufuo karne chache zilizopita ni kwamba wanawake hao wawili walienda kwenye

kaburi lisilofaa walipoenda kuangalia na lilikuwa tupu na kwa hivyo walitangaza lazima kulikuwa na ufufuo.

Lakini Marko anatufanya tuelewe kwamba walijua. Walishuhudia mahali alipozikwa. Sabato ilipopita, walikuwa wamengoja, Maria Magdalene, Maria mama yake Yakobo, na Soloni wakaleta manukato ili waende kumtia mafuta.

Hawakuweza kufanya hivyo. Hawakuweza kuandaa mwili wake kwa ajili ya mazishi wakati wa Sabato. Na kwa hivyo wanapaswa kusubiri hadi Sabato ipite.

Na alfajiri sana siku ya kwanza ya juma, jua lilipochomoza, walikwenda kaburini. Wakaambiana, tunapoingia katika sura ya 16, walikuwa wakiambiana, nani atakayetuingirishia jiwe mlangoni pa kaburi? Walipotazama juu, waliona jiwe limevingirishwa nyuma. Lilikuwa kubwa sana.

Walipoingia kaburini, walimwona kijana ameketi upande wa kulia akiwa amevaa vazi jeupe. Wakaingiwa na hofu. Akawaambia, Msiogope.

Mnamtafuta Yesu wa Nazareti, aliyesulubiwa. Amefufuka, hayupo hapa.

Tazameni mahali walipomweka. Lakini nendeni mkawaambie wanafunzi na Petro kwamba anawatangulia kwenda Galilaya. Huko mtamwona kama alivyowaambia.

Wakatoka nje wakakimbia kutoka kaburini, kwa sababu tetemeko na mshangao vilikuwa vimewashika. Wala hawakumwambia mtu yeyote chochote kwa sababu waliogopa. Na kisha tunapata tatizo.

Nini kitatokea baadaye? Je, kuna kitu kitatokea baadaye? Biblia nyingi sasa, unapofikia mstari wa 9 na unaofuata, zitakuwa na aina fulani ya mfululizo wa mabano hadi mwisho wa mwaka wa 1620. Sababu ya mabano hayo ni kwamba ushahidi wa maandishi wa mistari hiyo kama sehemu ya Marko unatiliwa shaka sana. Hatunao katika hati zenye nguvu.

Hati zile zile zinazotusaidia kuamua kwa uhakika, sura ya 1, mstari wa 1 hadi 16, mstari wa 8, hati zile zile zile, njia ile ile ambayo tunaweza kusema, ndiyo, katika hizo sura 15 pamoja na 8, sura 15 pamoja na mistari 8, tuna uhakika wa hali ya juu kwamba hii inaendana na hati ya awali. Njia hiyo hiyo ingetuhitaji kuhoji na kukataa mistari 9 hadi 20. Hakika, kuna vifungu vingi katika 9 hadi 20 ambavyo havina usaidizi wa hati; kwa maneno mengine, hivi ni vifungu vinavyokuja kuchelewa sana kulingana na historia ya uwasilishaji wa maandishi.

Haionekani kuwa imejumuishwa na sehemu yoyote ya awali ya hati za awali au hati za awali za Marko. Lakini pia mtindo ni tofauti. Hauendani na mtindo wa uandishi wa Marko au jinsi Kigiriki kinavyoandikwa.

Kuna theolojia fulani hapa ambayo hutoka ghafla katika suala la Injili ya Marko, baadhi ya mambo ambayo yanaonekana kuwa ya ajabu kidogo. Hata una aina hii ya mabadiliko ya ajabu unapoanza kutoka mstari wa 8 hadi mstari wa 9 ambapo katika Kigiriki, hasa unapoiangalia, kuna mabadiliko ya ajabu ya nani anayehusika katika sentensi ni nani na sio. Kuna tatizo la kisarufi hapo.

Makubaliano ya jumla yamekuwa kwamba mstari wa 9 hadi mstari wa 20 labda haikuwa Marko hapo awali na haikuwa katika Injili ya Marko. Sasa, moja ya sababu za uhakika wa vifungu hivi ambavyo bado vinashikiliwa leo, nadhani, inabidi ishughulikie ukweli wa ugunduzi wa hati. Kwamba kwa muda mrefu, haswa ukifikiria baadhi ya Biblia za Kiingereza za mapema zaidi, hati walizokuwa wakitumia, njia waliyotumia kutazama nakala tofauti na kujaribu kujua ni nini kingekuwa hati ya asili, hati zote walizokuwa wakitumia karne nyingi zilizopita zilikuwa na kifungu hiki ndani yake.

Kwa hivyo, hakukuwa na sababu ya kuhoji kwa kina. Lakini katika karne chache zilizopita, tumegundua hati nyingi zaidi na zaidi. Tumegundua ushahidi zaidi na zaidi wa maandishi ambayo ni ya zamani zaidi na yaliyodhibitiwa zaidi na yenye nguvu zaidi.

Na kwa hivyo sasa, tunafanya mchakato uleule, na tunapaswa kukataa kwamba Marko aliandika 8 hadi 20 au 9 hadi 20, samahani. Lakini hiyo haitupunguzii tatizo. Namaanisha, ikiwa 9 hadi 20 au sehemu zake, na kwa kweli, sio 9 hadi 20 tu, kuna mwisho mfupi na mrefu na mrefu zaidi.

Kama haya yangeongezwa kwenye hati ya Marko, swali, bila shaka, ni kwa nini. Naam, jibu linaonekana kuwa ni kwa sababu Marko hana kitu ambacho lazima awe nacho, ambacho ni kuonekana kwa ufufuo. Na kwa hivyo ikiwa hakuna akaunti, kuonekana halisi kwa ufufuo, tuna tamko kwamba kumekuwa na ufufuo, lakini hakuna kuonekana halisi kwa ufufuo, ambalo lingelea tatizo, ambalo maandishi wa baadaye wangetaka kuweka kuonekana kwa ufufuo katika Injili ya Marko.

Kwa sababu hatuwezi kuamini kwamba kuonekana kwa ufufuo ni mojawapo ya vipengele muhimu vya ungamo la Kanisa, Yesu aliishi, kwamba alisulubiwa, kwamba alikufa, kwamba alizikwa, na kwamba alionekana tena. Namaanisha, Paulo anaendesha mfuatano huo mwenyewe.

Namaanisha, ni moja ya vipengele muhimu. Injili zingine zina mwonekano wa ufufuo. Kitabu cha Matendo kinapozungumzia mwonekano wa ufufuo, Paulo katika barua zake anazungumzia mwonekano wa ufufuo.

Kaburi tupu lenyewe halikuwa mwisho wa ungamo la mapema. Ilikuwa kwamba Yesu alionekana baadaye. Na kwa hivyo, nadhani tuna tatizo hapa kwa sababu hatuoni

Yesu akionekana baadaye, ambalo lenyewe ni tatizo katika Marko kwa sababu Yesu mwenyewe katika Marko amekuwa akisema, mtaniona tena Galilaya.

Amekuwa akizungumzia kuhusu kuonekana kwake mwenyewe katika ufufuo. Amekuwa akitangaza kwamba ingetokea. Na kwa hivyo, una Yesu katika Marko akisema, mtaniona tena, lakini bado tuna Marko ambaye haatuambii kwamba hilo limetokea.

Tunapata dokezo moja tu hadi sasa, la "Nendeni mkawaambie wanafunzi wangu wanikute huko." Na pia tuna tatizo, lakini inaonekana kwamba wanawake hao ni waasi. Mna mtu huyu aliyevaa nguo nyeupe, akiwa amevaa vazi jeupe, akiwaambia kwamba Yesu, wanayemtafuta, amefufuka, na hayupo hapa, na nendeni mkawaambie wanafunzi, nendeni mkawaambie Petro.

Na kisha, kama Marko angeishia kwenye mstari wa 8, basi, walitoka nje, wakakimbia kutoka kaburini kwa kutetemeka na mshangao, na hawakumwambia mtu yeyote chochote, kwa sababu waliogopa. Unamwambia mtu huyo aseme, nenda ukamwambie Petro, kisha Marko anamalizia kwa wanawake kusema chochote, kwa sababu waliogopa. Naam, hiyo ndiyo, namaanisha, je, haipaswi kubadilishwa? Kama kabla ya kusulubiwa, wazo, amri ilikuwa ni kusema chochote, na watu hawakutii kwa kwenda na kuwaambia watu.

Na sasa, ni kama hakuna kilichobadilika kweli. Lazima uende , uwaambie watu, lakini hawasemi chochote. Kwa hivyo, nimefikia wakati huo kwenye imani kwamba Marko alionekana akiwa amefufuka.

Kuna mwisho mrefu zaidi wa Marko, lakini kwa namna fulani umepotea. Sasa, watu wamekisia kwamba labda haukuandikwa kamwe, na huu uliandikwa na kutumwa, na kulikuwa na matukio yaliyotokea, au labda ulipotea mapema sana. Labda ulipotea mapema sana, na kwa namna fulani mwisho wa Marko, mwisho ambao Marko aliandika haukudumu na kuzuiliwa.

Ninaona ni vigumu kufikiria kwamba Marko angeandika hadithi ambayo iliundwa kuelezea ukweli kuhusu Yesu ni nani na kuacha moja ya kanuni kuu, ambayo ni kuonekana kwa ufufuo, ambayo anajisemea mwenyewe. Labda, labda ni kusababisha mvutano wa kifasihi. Bila shaka, hatuna uhakika wa majibu yoyote kuhusu hilo, zaidi ya kwamba 9 hadi 18, 9 hadi 20 labda haikuandikwa na Marko.

Lakini ningependa tufikirie jambo moja kabla hatujaishia hapa, na kisha tutakapokutana wakati mwingine, tutazungumzia theolojia ya Marko kwa ujumla. Ningependa tufikirie tu uwezekano, uwezekano wa kinadharia, kwamba tuna mwisho wa Marko, mwisho ambao Marko aliandika, lakini tunaupata katika Mathayo. Kumbuka kwamba wengi, ikiwa ni pamoja na mimi, wanashikilia kwamba Mathayo

alitumia Injili ya Marko, kwamba Mathayo alifuata Injili ya Marko katika sehemu nyingi, wakati mwingine akifafanua, wakati mwingine akiongeza.

Na msomi mmoja kwa jina la Rithmington alipendekeza hili mara moja, na niliona kuwa la kuvutia angalau. Nataka kuangalia Mathayo 28. Nataka kuangalia Mathayo 28 na kuona hapa, ikiwa hatutagundua kufanana kati ya Mathayo 28 na kile tulichonacho katika kile tulichosoma katika Marko.

Huu ni mstari wa 1. Baada ya Sabato, karibu na mapambazuko ya siku ya kwanza ya juma, Mariamu Magdalene na Mariamu mwingine walikwenda kutazama kaburi kama vile Marko alivyofanya. Na tazama, palikuwa na tetemeko kubwa la ardhi, kwa maana malaika wa Bwana alishuka kutoka mbinguni, akaja akalivingirisha jiwe, akalikalialia.

Hili lingekuwa toleo la Kimathea. Muonekano wake ulikuwa kama umeme, mavazi yake yalikuwa meupe kama theluji, na hofu yake iliwashinda walinzi wakatetemeka na kuwa kama wafu. Tena, hili ni toleo la Kimathea.

Lakini malaika akawaambia wanawake, Msiogope , kwa maana najua ya kuwa mnamtafuta Yesu aliyesulubiwa. Hili ndilo tuliloliona katika Marko. Hayupo hapa, kwa maana amefufuka, kama alivyosema.

Njooni mwone mahali alipolala. Hii ni kama Marko. Kisha nendeni mkawaambie wanafunzi wake kwamba amefufuka kutoka kwa wafu, na tazama, anawatangulia kwenda Galilaya.

Hapo mtamwona. Tazama, nimewaambia. Hii ni kama Marko 16.

Kwa hiyo, waliondoka haraka kutoka kaburini kwa hofu. Hii ni kama Marko 16. Wakakimbia kuwaambia wanafunzi wake.

Na kisha, tukiangalia chini mstari wa 16, kwa hivyo basi tuna mazungumzo haya, sivyo? Tuna hapa ambapo Yesu anakutana nao njiani na mambo haya mengine, ambayo yote ni ya Mathayo. Lakini katika mstari wa 16, tuna, tena, baada ya kupata mazungumzo ya kupendeza zaidi, ikiwa utafanya, au kwa undani zaidi, tunarudi kwenye matukio mafupi sana, ya makusudi sana, ambayo ni ya Marko sana. Mstari wa 16, sasa wanafunzi 11 walikwenda Galilaya, kwenye mlima ambao Yesu alikuwa amewaelekeza.

Walipomwona, walimsujudia, lakini baadhi yao walitilia shaka. Nashangaa, na ndani ya zamu nilipendekeza, kama mistari ya 16 na 17 si ya Markian kweli. Ungewataka wanawake hao waambiwe waende na kwamba waliogopa.

Na kisha tunapoteza sehemu ambapo inasema kweli wanaenda na kuwaambia wanafunzi. Na wanafunzi 11 kisha wanaenda Galilaya, ambapo Yesu alikuwa amewaagiza. Na inasema kwamba walimsujudia, lakini baadhi yao walitilia shaka.

Ambayo kwa kweli ingekuwa ya Markian sana. Kuwa na wanafunzi, hata katika wakati huu, baadhi yao wakiwa na mashaka kuhusu umuhimu wa jambo zima kungelingana na kile ambacho kingeonekana hata kwa wanafunzi. Sijui.

Ni dhana tu. Lakini inawezekana kwamba iwe ni mistari hii ambayo nimekusomea kutoka Mathayo au la, nadhani inawezekana hivyo, au labda niseme kuna uwezekano mkubwa kwamba ikiwa kuna ukumbusho wowote wa maandishi wa kuonekana kwa Marko kwa ufufuo, tutaupata katika Mathayo. Tumefika mwisho wa somo la injili ya Marko, sura nane za kwanza za yule aliyekuwa na mamlaka, na sura saba za mwisho na katika sura 16 za yule aliyekuwa na mamlaka hayo lakini akayaweka chini kama mtumishi anayeteseka.

Tutajadili theolojia kuu ya injili ya Marko wakati mwingine tutakapokutana na kile anachosema kuhusu kanisa, Kristo, na mpango wa Mungu. Tutaonana basi.

Huyu ni Dkt. Mark Jennings katika mafundisho yake kuhusu Injili ya Marko. Hii ni kipindi cha 24, Marko 15:32-16:8, Kusulubiwa, Kaburi Tupu, na Mwisho.